

ДЕЩО ПРО УКРАЇНОМОВНИЙ РЕСУРС ВІРТУАЛЬНИХ ЗМІ

Шульга Ю., студентка I курсу Сумської філії

Харківського національного університету внутрішніх справ

Для лінгвістів Інтернет — “особливе комунікативне середовище, особливе місце реалізації мови, у якому успішно співіснують усний і письмовий варіанти мови з різною жанрово-стилістичною спрямованістю”. З погляду філологічного, завдяки децентралізованості Інтернету, відсутності цензури, можливості висловити свою думку на безмежну аудиторію, Інтернет здобуває характеристику “поля найменшої текстуальної уніфікації та найбільшого словесного “демократизму”.

Інтенсивність розвитку Мережі в Україні з початку цього століття була дуже високою: так, у грудні 2000 року постійних користувачів Інтернетом було близько 2,1 % громадян, у жовтні 2003 року їх налічувалося близько 900 тисяч, через рік, за даними bigmir.net, українська аудиторія глобальної мережі вже становила близько 4 мільйонів, а за прогнозами, до 2008 року має вийти на рівень 30 відсотків інтернет-користувачів (близько 9-10 млн.).

У небагатьох дослідженнях мовної ситуації в українській зоні Мережі насамперед зазначають значну кількісну перевагу російськомовних сайтів над українськомовними, тенденції великої кількості помилок у текстах, відсутність технічних можливостей для української абетки. За нашими спостереженнями, російська мова домінує і в онлайн-ЗМІ (які не мають друкованих чи інших стандартних аналогів, а існують тільки в Мережі), на Uaportal із-поміж 150 зареєстрованих видань тільки 28 мають українську версію і лише в 16 ця версія базова, решта — російськомовні.

Однією з причин переважної російськомовності українського інформаційного Інтернет-простору є, безперечно, зосередженість медіа-ресурсів і більше поширення Мережі в русифікованих центрах сходу і в Києві. Так, регіональний розподіл аудиторії українського сегмента мережі Інтернету є таким: Київ — 66,06%, Одеса — 8,49%, Дніпропетровськ — 7,04%, Донецьк — 4,53% і всього близько 15% припадає на решту території, куди входять українськомовні краї. За класифікацією російського дослідника І.Давидова, мережеві видання за приналежністю поділяються на ті, що належать державі, медійним групам, політичним і бізнесовим групам, незалежні.

В Україні до державних сайтів належать веб-сторінки державних установ і організацій, а також Інтернет-версії державних друкованих та електронних видань. Як відомо, Закон "Про мови" в Україні не поширюється на віртуальні ЗМІ. Отож в умовах явно недостатньої представленості тексту українською мовою держава мала б шукати способів захищати мову титульної нації у віртуальному просторі, надто коли ця мова взагалі є головною засадничою умовою існування українського Інтернету. Натомість спільним наказом Держкому інформаційної політики, телебачення і радіомовлення та Держкомунзв'язку й інформатизації від 25 листопада 2002 року запроваджено тримовне публікування інформації на офіційних сайтах — українською, російською та англійською. Насправді пріоритетне місце часто відводиться російськомовній версії, що й легалізувало фактично статус російської мови в українському Інтернеті на державному рівні як офіційної. Незалежних Інтернет-ЗМІ в Україні небагато, бо вони не можуть бути на самофінансуванні, окремі з них існують на кошти громадських організацій і фондів, інші — на міжнародні гранти. Вони переважно політично представляють інтереси й орієнтуються на національно й мовносвідомого читача, обираючи за головну версію українськомовну (Майдан, Українська правда, ін.). Проте відсоток таких видань незначний через проблеми з фінансуванням.

Журналісти, редактори, політологи підпорядковані власникам сайтів і втілюють їхню мовну політику. Оскільки географічно Інтернет зосереджено в Києві та російськомовних регіонах, то й найбільше серед зазначеної категорії вихідців із цих країв. "Зручність" російської мови (порівняно з українською) впливає і з наявності величезного обсягу довідкової інформації, представленої нею в Інтернеті, натомість "незручність" української ще й пов'язують із неналежною технічною пристосованістю клавіатури до української абетки (особливо стосується літери "г" та апострофа).

Отож перенесення в Мережу реальної практики ставлення до української мови як до маргінальної становить загрозу витіснення української словесної комунікації російською.